

Onder professoren

(zeer vrij naar W.F. Hermans)

Bijlage bij de [De zaak Ad van Liempt](#)

© samenstelling Bart FM Droog, 8 augustus 2019

[Droog Magazine](#) 2019

inhoudsopgave

(tekst in blauw is aanklikbaar)

[Inleiding](#)

[De promotores](#)

[Prof. dr. Doeko Bosscher](#)

[Prof dr. Hans Renders](#)

[Prof. dr. Johannes Houwink ten Cate](#)

[De andere namen](#)

Inleiding

Veel rond de promotie van Ad van Liempt is wat apart. Zo is het onduidelijk wie nu precies de promotiebegeleiders van Van Liempt waren.

Ad van Liempt over hen: “Bij het onderzoek en het schrijven heb ik van veel mensen geweldige steun ondervonden. Ik ben ze daar heel dankbaar voor. Er fungeerde vanaf het begin een begeleidingscommissie, bestaande uit prof. dr. Doeko Bosscher, prof. dr. Johannes Houwink ten Cate, prof. dr. Rob van der Laarse en drs. Dirk Mulder, de directeur van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Later kwam daar prof. dr. Hans Renders nog bij, de directeur van het Biografie Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen.”¹

Nu staan in de Onderzoeksdatabase van de Rijksuniversiteit Groningen bij deze promotie deels dezelfde, deels andere namen²: Johannes (Hans) Renders (Supervisor), Doeko Bosscher (Supervisor), Dirk Wolffram (Assessment committee), M.J. Schwegman (Assessment committee), J.T.M. Houwink ten Cate (Assessment committee) en Stefan van der Poel (Assessment committee).

Wie zijn deze mensen, en wat deden ze nu echt? In hoeverre waren ze gerelateerd aan Van Liempt? En hoe vakbekwaam waren ze?

1 Ad van Liempt. Nawoord. *Gemmeker. Commandant van Kamp Westerbork*. Balans, Amsterdam, [2019]. 382 p. Voor dit onderzoek is de KOBO-e-book versie gebruikt, met vaste hoofdstukken, maar zonder vaste paginanummers.

2 Onderzoeksdatabase. *Gemmeker. Commandant van kamp Westerbork*. Rijksuniversiteit Groningen, [Groningen], 2019.

[https://www.rug.nl/research/portal/publications/gemmeker\(2f0b0523-22f4-4d0a-a94e-f0dc7918948f\).html](https://www.rug.nl/research/portal/publications/gemmeker(2f0b0523-22f4-4d0a-a94e-f0dc7918948f).html)

De promotores

Bij slechts twee bestaat duidelijkheid over hun rol: Doeko Bosscher en Hans Renders. Zij waren de promotores (*supervisors*), en zouden zéér kritisch meegelezen hebben, teneinde de beoordelingscommissie (het *assessment committee*) een gedegen dissertatie (proefschrift) te presenteren.

Prof. dr. Doeko Bosscher

Geboren 1949. Emeritus hoogleraar Eigentijdse Geschiedenis Rijksuniversiteit Groningen (RuG), gespecialiseerd in naoorlogse Nederlandse, Amerikaanse en Canadese geschiedenis. Rector magnificus van de RuG van 1998-2002. Wethouder van Warffum 1982-1990 (PvdA, o.a. Onderwijs).³

Doeko Bosscher is ook voorzitter van de Raad van Toezicht Herinneringscentrum Kamp Westerbork.⁴ Ad van Liempt is lid van de Raad van Advies van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork.⁵ De opdracht tot het schrijven van de Gemmekerbiografie kreeg hij van het bestuur van het Herinneringscentrum. Dit alles wekt op zijn minst de schijn van belangenverstrengeling op.

Bosscher is *niet* gespecialiseerd in Duitse geschiedenis 1933-1945. Het enige werk van zijn hand over de Tweede Wereldoorlog handelt over een omgekomen verzetsman.⁶

Nadat Frits Barend in december 2018 op de online- en nieuwssite Jonet een artikel had geschreven over de Affaire *Oorlogsouders*^{7,8}, schreef Bosscher een e-

3 Over prof. dr. Doeko Bosscher. De Universiteit van Nederland. [Gezien 30-07-2019].
<https://universiteitvannederland.nl/college/hoe-kan-vreemdgaan-een-amerikaanse-president-populairder-maken/>
In Warffum. Wethouder opent steunpunt opvoedingsvoorlichting. *Nieuwsblad van het Noorden*, Groningen, 20-05-1987.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011000858:mpeg21:a0260>

Doeko Bosscher voorgedragen als hoogleraar. *Nieuwsblad van het Noorden*. Groningen, 24-04-1991.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011019616:mpeg21:a0243>

Op een (verdwenen) cv-pagina van de RuG:

<https://web.archive.org/web/20130916144216/http://www.rug.nl/staff/d.f.j.bosscher/>

Dennis Boor en Ronald Plantinga. 'En zo hop je van ijsschots naar ijsschots door het leven.' Een interview met prof. dr. Doeko Bosscher. *Historisch Tijdschrift Groniek*, Groningen, [s.a. [ergens in 2012-2015]] 'Blz. 375-386.

<https://ugp.rug.nl/groniek/article/download/21114/18586/>

4 Organisatieoverzicht Herinneringscentrum Kamp Westerbork. [gezien 25-07-2019].

<https://kampwesterbork.nl/museum/over-het-museum/missie-en-visie/organisatieoverzicht>

5 Ibidem.

6 Doeko Bosscher. *Haast om te sterven. Het korte leven van verzetsman Fritz Conijn*. Prometheus Bert Bakker, Amsterdam, 1945. 2015.

7 Frits Barend. De karaktermoord van Trouw. *Jonet.nl*, Amsterdam, 10-12-2018.

<https://jonet.nl/de-karaktermoord-van-trouw-column-frits-barend/>

8 Bosscher refereert hier aan de affaire Oorlogsouders. Zie: Maarten van Voorst tot Voorst (samenstelling). *Affaire Oorlogsouders*. Chronologische lijst van publicaties. Academia.edu, 2017-2019.

mail aan de redactie van de site, waarin hij Barend ervan betichtte Herinneringscentrum Kamp Westerbork en Ad van Liempt persoonlijk “collateral damage” te bezorgen. Hij schreef daarbij ook: "Van Liempt heeft zich welgeteld één keer in zijn leven vergist, toen hij dacht te maken te hebben met een geloofwaardig relaas over de familie van de auteur Van Boetzelaer. Ad van Liempt: zuiverder op de graat worden ze niet gemaakt."⁹

Hoe Bosschers reactie op Frits Barend en later op Maarten van Voorst, die hem nog meer onregelmatigheden toonde, zich verhoudt met de volgende uitspraken, die hij enkele jaren daarvoor in *Historisch Tijdschrift Groniek* deed, is een vraag die ieder voor zich mag beantwoorden:

“Een historicus is typisch iemand die, als er dan eindelijk eens beweging in iets zit, zand in de machine gaat gooien. Maar je moet er dus blij om zijn dat er af en toe mensen zand in de machine gooien, omdat deze machine vaak de verkeerde kant uitdraait.”¹⁰

Doeko Bosscher werkt evenwel aan dit onderzoek mee; hij heeft [zijn toespraak bij de promotie](#) van Ad van Liempt ter beschikking gesteld.

https://www.academia.edu/37531692/Affaire_Oorlogsouders_Chronologische_lijst_van_publicatie

9 Uit e-mail van Doeko Bosscher aan redactie Jonet, 21-12-2018, 12:48 uur. Als reactie op:

10 Dennis Boor en Ronald Plantinga. 'En zo hop je van ijsschots naar ijsschots door het leven.' Een interview met prof. dr. Doeko Bosscher. *Historisch Tijdschrift Groniek*, Groningen, [s.a.; ergens in 2012-2015] ' Blz. 375-386.

<https://ugp.rug.nl/groniek/article/download/21114/18586/>

Prof dr. Hans Renders

Geboren 1956. Hoogleraar geschiedenis en theorie van de biografie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Leidt aldaar het Biografie Instituut. Gespecialiseerd in Tweede Wereldoorlog.¹¹ Renders besprak jarenlang elke maand in het NPO1-radio-programma *Met Het Oog Op Morgen* een of meerdere pas verschenen biografieën.¹²

Hans Renders heeft in het verleden meer dan eens gecorrumpereerde boeken aangeprezen, zoals vanaf circa 1990 herhaaldelijk¹³ het zeer omstreden *Schrijvers, uitgevers & hun collaboratie* van Adriaan Venema.¹⁴ *Bloemen van het kwaad. Gedichten van dictators* (2016) – het boek van Paul Damen dat van plagiaat en ander bedrog aan elkaar hangt, beoordeelde hij met vier sterren in *Het Parool*.¹⁵ Waarbij hij niet doorzag hoe hij in dat boek zelf geplagieerd was.¹⁶

Hans Renders heeft helaas (nog) geen antwoord gegeven op de hem gestelde vragen over *De zaak Ad van Liempt*.

11 Biografische informatie prof. dr. J.W. (Hans) Renders. Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, [gezien 30-07-2019] <https://www.rug.nl/staff/j.w.renders/>

12 Nieuwsbrief Biografie Instituut. Groningen, januari 2019. <https://www.rug.nl/research/biografie-instituut/nb19-1.pdf>

13 Zie: <https://www.google.com/search?q=venema+renders+schrijvers>

14 Zie: Bart FM Droog. Weg met Venema's werken! *NPE Nieuwsblog*, Eenrum, 18-11-2012. <https://nederlandsepoezie.wordpress.com/2012/11/18/weg-met-venemas-werken/>

15 Hans Renders. *Bloemen van het kwaad. Gedichten van dictators*. Recensie. *Het Parool*, Amsterdam, 17-03-2016. <https://www.kopernik.nl/wp-content/uploads/2016/03/Bloemen-Parool.pdf>

16 Jaap van den Born en Bart FM Droog. Becommentarieerde versie van Paul Damens Hitler-hoofdstuk. *Droog Magazine*, Eenrum, januari-februari 2017. https://www.bartfmdroog.com/droog/dd/hitler_becommentarieerd.html

Prof. dr. Johannes Houwink ten Cate

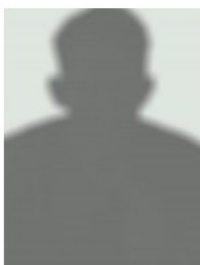
Hoewel Ad van Liempt in zijn proefschrift prof. dr. Johannes Houwink ten Cate als lid van diens promotiebegeleidingscommissie noemt, is het zeer de vraag wat hij nu nu werkelijk deed. Want volgens de Rijksuniversiteit Groningen was hij alleen maar lid van het 'Assessment committee' – *whatever that may be*.

Houwink ten Cate staat in de academische wereld minder hoog aangeschreven dan in de mediawereld: in zijn hele carrière publiceerde hij als solo-auteur maar twee boeken, zijn proefschrift uit 1995, *De mannen van de daad' en Duitsland, 1919-1939. Het Hollandse zakenleven en de vooroorlogse buitenlandse politiek* (327 p.) en het 32 pagina's tellende *De naam van de misdaad en de persoon van de schrijftafelmoordenaar* in 2003. Dat laatste boek is geen normaal boek: het is de in boekvorm verschenen inaugurale rede bij zijn aantreden als hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam.

De Koninklijke Bibliotheek Catalogus toont elf andere werken waarbij zijn naam genoemd wordt. Maar dat blijken boeken waarin hij of een inleiding, of een andere bijdrage heeft geschreven, of de samenstelling heeft verzorgd.

Houwink ten Cate was hoogleraar aan de UvA van 2003-2017. In dat jaar werd zijn aanstelling niet verlengd. Onder professoren wordt gezegd dat dit gebeurde, omdat hij structureel verzuimde zijn werk als promotiebegeleider naar behoren uit te voeren.

Houwink ten Cate werkt ook bij het NIOD. Tot in 2017 stond hij op het medewerkersoverzicht van de NIOD-site vermeld als "prof. dr.", daarna zonder titels en alleen als hoogleraar, om na 2018 enkel als 'dr' en 'senior medewerker' opgevoerd te worden.

Prof. Dr. Johannes Houwink Ten Cate
Hoogleraar Holocaust- en Genocidestudies

NIOD, 13-07-2016¹⁷

Johannes Houwink Ten Cate
Hoogleraar Holocaust- en Genocidestudies

NIOD, 23-07-2017¹⁸

Dr. Johannes Houwink Ten Cate
Senior onderzoeker

NIOD, 22-03-2019¹⁹

Omdat bij alle andere medewerkers wel consequent de titels worden genoemd, bevreedden deze titelveranderingen nogal. Dus nam ik contact op met NIOD-

17 Screenshot Internet Archive; <https://web.archive.org/web/20160713123722/https://www.niod.nl/nl/medewerkers>

18 Screenshot Internet Archive; <https://web.archive.org/web/20170723152319/http://www.niod.nl/nl/medewerkers>

19 Screenshot Internet Archive; <https://web.archive.org/web/20190322003819/https://www.niod.nl/nl/medewerkers>

directeur Frank van Vree. Vanaf zijn vakantieadres antwoordde hij: "Houwink ten Cate is gedeeltelijk met pensioen gegaan en is idd emeritus, volgens afspraak met de UvA."²⁰

In 2000 verscheen dit intrigerende bericht in het *NRC Handelsblad*:

40.000 dollar voor boek Joodse Raad

De rechten van een Nederlands boek over de Joodse Raad en de holocaust in Nederland zijn voor 40.000 dollar (92.000 gulden) verkocht aan een van de grootste Amerikaanse uitgevers, nog voordat het boek is geschreven. Het gaat om een studie van historicus Johannes Houwink ten Cate, die verbonden is aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) in Amsterdam. Uitgeverij Alfred A. Knopf kocht op voorhand de vertaalrechten voor Amerika. (...) Houwink ten Cate houdt zich al tien jaar bezig met onderzoek naar de Joodse Raad, waarover tot op heden geen goede geschiedenis bestaat. Die wordt nu geschreven. Ook trekt Houwink ten Cate vergelijkingen met wat er in andere Europese landen is gebeurd, met name in Oostenrijk, Frankrijk en België. In 2002 zal het manuscript gereed zijn en in Nederland bij uitgeverij Contact verschijnen."²¹

Aangezien dit boek anno 2019 nog steeds niet verschenen is, vroeg ik Frank van Vree of die Amerikaanse uitgever zo onderhand niet wat ongeduldig aan het worden is. Van Vree: "Hij is nog steeds bezig met het Joodse Raad-boek, kan ik positief bevestigen. Voor het precieze antwoord op de andere vragen moet je idd bij hem zelf zijn."²²

Nu had ik vóór ik de vragen bij Van Vree neerlegde, al aan Houwink ten Cate gevraagd of hij bereid was vragen te beantwoorden – een respons bleef tot nu toe uit.

Naar [inhoudsopgave](#).

20 Frank van Vree. E-mail aan Bart FM Droog, 30-07-2019, 09:15 uur.

21 NN. 40.000 dollar voor boek Joodse Raad. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 30-06-2000.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2000/06/30/40000-dollar-voor-boek-joodse-raad-7500811-a1194693>

22 Frank van Vree. E-mail aan Bart FM Droog, 30-07-2019.

De andere namen

Omdat het vrij onduidelijk is, wat nu precies de rol was van de andere mensen die door Van Liempt en/of de Rijkuniversiteit Groningen genoemd zijn als betrokkenen bij de promotie, deed ik bij allen navraag.

Antwoorden mocht ik – tot dusverre – alleen van prof. Dr Rob van der Laarse²³ ontvangen.

Hij antwoordde:

"De beoordelingscommissie oordeelt aan de RUG over toelating van het proefschrift en bestaat uit drie á vier mensen die niet per se ook opponeren.

Ik heb als adviseur zitting gehad in de begeleidingscommissie [van Herinneringscentrum kamp Westerbork] van het onderzoek vanaf het begin, toen nog niet vaststond dat Ad van Liempt erop zou promoveren, en ben vervolgens door de promotoren uitgenodigd zitting te nemen in de promotiecommissie.

Als 'Amsterdammer' vind ik die scheiding van beoordeling en oppositie natuurlijk wat merkwaardig, maar het aardige is wel dat elke universiteit er dus een eigen draai aan geeft."²⁴

Naar [inhoudsopgave](#).

23 Prof.dr. Rob van der Laarse, Capaciteitsgroep Algemene Cultuurwetenschappen Universiteit van Amsterdam.
<https://www.uva.nl/profiel/1/a/r.vanderlaarse/r.vanderlaarse.html>

24 Prof.dr. Rob van der Laarse. E-mail aan Bart FM Droog, 31-07-2019, 14:32 uur.